

u fokusu

Zbog razmjernih mirovina veliki broj umirovljenika tražio pomoć ombudsmana

Marilja Medić Bošnjak

Zbog raznih poteškoća u postupku ostvarenja mirovine te zakonskih odredbi koje se odnose na korisnike razmjernih mirovina, veliki broj stanovnika BiH i prošle se godine za pomoć obratio Instituciji ombudsmana za ljudska prava BiH. Kako se navodi u godišnjem izvješću o rezultatima aktivnosti Institucije ombudsmana za ljudska prava BiH za prošlu godinu u odnosu na socijalna prava po povredama prava iz mirovinskog osiguranja, ombudsmani su zaprimili 174 žalbe te izdali 8 preporuka. - U odnosu na prethodnu godinu povećan je broj predmeta koje je potrebno staviti u kontekst demografskih pokazatelja koji upućuju na starenje populacije. To rezultira povećanjem broja i zahtjeva i korisnika za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja, što ima utjecaj na učinkovitost postupanja nadležnih tijela, zbog čega se građani najčešće obraćaju ombudsmanima - navodi se u izvješću. Nadalje stoji kako su ombudsmani stali da bi bilo shodno sastaviti analizu kapaciteta nadležnih tijela za mirovinsko i invalidsko osiguranje u svjetlu uočenih trendova. Upućene preporuke odnosile su se na postupanje nositelja osiguranja u povodu zahtjeva stranaka, isplatu jednokratne novčane pomoći umirovljenicima, uplate doprinosa radi ostvarivanja prava na mirovinu te izmjene Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju RS-a tako da se doda članak u kojem će se regulirati da korisniku starosne, obiteljske, odnosno invalidske mirovine koji ostvaruje razmjernu mirovinu u iznosu manjem od najnižeg iznosa mirovine, pripada i pravo na razliku mirovine do iznosa najniže mirovine. - Ombudsmani upućuju na dobru suradnju sa zavodima za MIO, koji se suočavaju s velikim brojem

predmeta od kojih mnogi traže suradnju sa zavodima susjednih i drugih država. To u značajnoj mjeri utječe i na njihovu učinkovitost u cjelini - stoji u izvješću. Uz problem s ostvarenjem prava vezanih uz mirovine, ombudsmani BiH prepoznali su problem zbrinjavanja starijih osoba u svim segmentima, a osobito u slučajevima zbrinjavanja u ustanovama socijalne zaštite (starački domovi), čija su registracija i djelovanje u nekim slučajevima upitni. To je posebno značajno s obzirom na činjenicu da u FBiH nema inspektora socijalne zaštite. To je razlog što su ombudsmani BiH pristupili izradi posebnog izvješća "Položaj i prava starijih osoba smještenih u ustanovama u BiH". Tijekom prošle godine povećan je broj žalbi koje se odnose na socijalna prava. Kako se navodi u godišnjem izvješću o rezultatima aktivnosti Institucije ombudsmana za ljudska prava BiH za prošlu godinu u odnosu na socijalna prava, registrirano je 97 žalbi, a izdano je 7 preporuka, što je povećanje u odnosu na prethodnu godinu, kada je upućena jedna preporuka. Usporedbe radi, u 2022. registrirane su 63 žalbe te je u toj oblasti primjetan porast broja žalbi. Dalje se navodi kako se upućene preporuke odnose na isplatu novčane naknade nezaposlenim osobama, rješavanje poteškoća u primjeni Zakona o roditeljima njegovateljima FBiH u smislu okončanja postupka revizije i sastavljanja prijedloga nadležnog ministarstva u izmjenama i dopunama zakona, preispitivanje odluka nadležnih tijela o sanaciji/rekonstrukciji ratom porušenih stambenih objekata, preporuke koje se odnose na centre za socijalni rad za poduzimanje mjera iz svoje nadležnosti u cilju zakonitog obavljanja roditeljskih dužnosti.